

תואר ראשון בחוג למקרא (תש"ף)

א. על החוג למקרא

החוג למקרא באוניברסיטת תל אביב ייחודי בארץ בהציגו פנורמה רחבה ומגוונת של אוצרות התרבות העברית לדורותיה. החוג למקרא שואף להקנות לתלמידים כלי מחקר מתקדמים בחקר התנ"ך וידיעה כוללת של ריבוי רבדיה ותצורותיה של הספרות המקראית. מורות החוג ומוריו ניצבים בצמרת מחקר המקרא בארץ ובעולם בתחומיהם השונים, והחוג משמש מוקד למערכת קשרים בין-לאומיים ענפה עם חוקרי מקרא, ספרות הבית השני והספרות הפרשנית מכל קצוות תבל.

כמתבקש ממעמדו של המקרא בתור "ספר הספרים" ותשתית התרבות היהודית, הישראלית והמערבית, הלימודים מיוסדים על הקניית הבנה עשירה ורבת פנים של היצירה המקראית בתחומי הנוסח והספרות, בהגות המקראית, בקריאה האינטרטקסטואלית ובתולדות הפרשנות של המקרא לתקופותיה השונות: ימי הבית השני, תקופת חז"ל ושלהי העת העתיקה, ימי הביניים, הרנסנס, המודרניזם והפוסט-מודרניזם. הלימוד מבוסס על גישות ושיטות המשמשות בחקר המקרא לדורותיו, ומתוך גישה בין-תחומית משולבת בעיון גם דרכי מחקר שפותחו בתחומים השונים של מדעי הרוח והחברה.

- ✓ לימודי התואר השני מרוכזים בשני ימי לימודים בשבוע: יום ראשון ויום שלישי.
- ✓ החוג למקרא תומך בתלמידי התואר הראשון במערך מלגות בגובה של עד חצי שכ"ל.

ב. תכנית הלימודים

לימודי המקרא במסלול הדו-חוגי מתנהלים לפי תכנית זו:

ש"ס	קורסי שנה א	
2+2	מבוא למקרא א+ב	ליבה
2	קריאה בין-תרבותית בתנ"ך ובספרות המזרח הקדום	
2	נוסחים ותרגומים של המקרא	
2	לשון המקרא וסגנונו	
2	מבוא לפרשנות ימי-הביניים	
2+2	תרגיל נלווה למבוא למקרא א+ב	מיומנויות
2	תרגיל נלווה למבוא לפרשנות	
2	הדרכה ביבליוגרפית	
2	טקסט למתחילים (בתש"ף: רות ויונה)	תרגילי טקסט
2	אוריינות אקדמית בחקר המקרא	הומניסטיקה
24 ש"ס	סה"כ קורסי שנה א	
קורסי שנים ב-ג		
2	טקסט למתקדמים (בתש"ף: עיונים בתרי-עשר)	תרגילי טקסט
2	טקסט למתקדמים (בתש"ף: ספר בראשית)	

10	קורסים טקסטואליים ותמטיים במקרא (כולל שיעורי מ"א הפתוחים לתלמידי ב"א מתקדמים)	קורסי בחירה
4+4	שני סמינריונים, אחד בשנה ב ואחד בשנה ג	סמינריונים
4	מגוון קורסי בחירה מחוגים אחרים במדעי הרוח	הומניסטיקה
2	התקבלות המקרא (קורס באנגלית)	
8	קורסי בחירה בהכשרה מקצועית, כולל קורסי חינוך לקראת תעודת הוראה, יזמות וכיו"ב (אפשר להמיר קורסים אלה בקורסי בחירה נוספים מתוך החוג או מחוצה לו)	מיומנויות
36 ש"ס	סה"כ קורסי שנים ב-ג	
60 ש"ס	סה"כ לתואר	

ד. מערכת השעות ורשימת הקורסים

הלימודים לתואר ראשון מרוכזים בשני ימי לימודים בשבוע: יום ראשון ויום שלישי.

קורסי שנה א	סומנו בצבע תכלת
קורסי שנים ב-ג	סומנו בצבע צהוב
שיעורי מ"א (פתוחים לתלמידי ב"א מתקדמים)	סומנו בצבע ירוק

וזו מערכת השעות:

יום שלישי		יום ראשון		
סמסטר ב	סמסטר א	סמסטר ב	סמסטר א	
	ירמיהו הנביא מן הכהנים אשר בענתות וספרות / פרופ' דלית רום-שילוני			08:30 – 10:00
תרגיל נלווה למבוא למקרא (ב) / מר מתן אורן	תרגיל נלווה למבוא למקרא (א) / מר מתן אורן	לשון המקרא וסגנונו / ד"ר טליה סוצקובר	קריאה בין-תרבותית / ד"ר אסנת ברטור	10:15 – 11:45
קורס בחירה: הורים וילדים במקרא / ד"ר טליה סוצקובר				
חוק וסיפורת / ד"ר אסנת ברטור				
אוריינות אקדמית בחקר המקרא / גבי רחל בורובסקי	טקסט למתקדמים: עיונים בתרי-עשר / גבי רחל בורובסקי	מבוא למקרא (ב) / ד"ר גיא דרשן	מבוא למקרא (א) / ד"ר גיא דרשן	12:15 – 13:45
	תפיסות לאומיות של זהות בספרות המקרא / פרופ' דלית רום-שילוני (קורס מתחברים+)	סמינריון: שכר ועונש בחיי היחיד והציבור / פרופ' דלית רום-שילוני		

תרגיל נלווה לפרשנות ימי-הביניים	From Generation to Generation / Dr. Diana Lipton	טקסט למתחילים : רות ויונה / ד"ר טליה סוצקובר	הדרכה ביבליוגרפית / ד"ר טליה סוצקובר	– 14:15 15:45
	טקסט קנון ופרשנות המקרא / פרופ' מאירה פוליאק	טקסט למתקדמים : ספר בראשית : סוגיות מפתח / פרופ' מאירה פוליאק (ייחשב כתרגיל טקסט לתלמידי ב"א)		
		מבוא לפרשנות ימי- הביניים ב / פרופ' מאירה פוליאק	מבוא לפרשנות ימי- הביניים א / פרופ' מאירה פוליאק	– 16:15 17:45
		סמינריון : ראשית האמונה המקראית / ד"ר גיא דרשן		
			נוסחים ותרגומים של המקרא / ד"ר גיא דרשן	– 18:00 19:30

3. "תופסי האורית": מורשת יהדות את'ופיה

למתעניינים במורשת קהילת ביתא ישראל (יהדות את'ופיה), ובמיוחד במסורות התנ"ך שבפי בני הקהילה ("תופסי האורית", על דרך "תפשי התורה" בספר ירמיה), אנו ממליצים על לימודי ב"א במסלול הדו-חוגי בחוג למקרא ובחוג לבלשנות שמית, או לימודי מ"א במקרא. כחלק מהם יילמדו השפות געז ואמהרית ברמות מתחילים ומתקדמים לצד לימודי מקרא בדגש על טכניקות של תרגום ופרשנות, והכשרה לעבודת שדה בתיעוד ומחקר מסורות הנוסח, התרגום והפרשנות.

ה. סגל ההוראה

פרופ' **מאירה פוליאק** חוקרת את פרשנות המקרא בימי הביניים, בתשומת לב מיוחדת לתרגומי המקרא לערבית ולפרשנותו והתקבלותו בקרב יהודים, נוצרים, שומרונים ומוסלמים בעולם שתחת שלטון האסלאם. כמו כן חקרה את הסיפורת המקראית, במיוחד מן הזווית של לימודי טראומה וגישות פסיכולוגיות לספרות. היא מנהלת כעת פרויקט מחקר על עיצובו דמותו של דוד בפרשנות ימי הביניים והרנסנס.

פרופ' **זלית רום-שילוני** חוקרת את ספרות הנבואה, את עולם האמונות והדעות של המקרא (במיוחד בתקופת החורבן וגלות בבל) ואת מכלול הזיקות האינטרטקסטואליות המכוננות 'פרשנות פנים-מקראית'. היא מנהלת כעת פרויקט מחקר הממפה את דימויי הטבע בספרות המקראית ויוצר מילון מקוון למגוון הדימויים לסוגיהם תוך מחקר בין-תחומי המסתייע במדעי הטבע והחיים.

פרופ' **נועם מזרחי** מתמחה בחקר הלשון והנוסח של ספרי המקרא לגלגוליהם השונים ושל ספרות הבית השני ומגילות מדבר יהודה, תוך שילוב פרספקטיבות ספרותיות, תאולוגיות והיסטוריות בניתוח הפילולוגי. הוא מנהל כעת פרויקט מחקר האוסף וממייך את כל הבדלי הנוסח והלשון שיש במגילות המקרא בקומראן.

ד"ר **טליה סוצקובר** עוסקת במחקר ספרותי-קוגניטיבי של המקרא. פרסמה ספר בנושא ראייה וידיעה בספר בראשית. תחומי מחקר נוספים שלה הם המרחב במקרא, לשון המקרא ומיתולוגיה מסופוטמית.

ד"ר **גיא זרשן** חוקר את הספרות המקראית והבתר-מקראית בפרספקטיבה השוואתית, בזיקה לתרבויות העולם הקדום במזרח (מסופוטמיה) ובמערב (יוון). הוא כותב כעת פירוש חדש לספר מקבים א, אחד המקורות החשובים לחקר התקופה החשמונאית, שנכתב בתקופה ההלניסטית.

ד"ר **אהובה אשמן** מתמחה בגישות פוסט-מודרניות בחקר המקרא, בתשומת לב מיוחדת לפרספקטיבות של חקר המגדר ובניית זהות לעומת ה'אחר'. היא מורה מנוסה במערכת החינוך, בעלת ותק רב בהכשרת מורים לתנ"ך, ומחברת של ספרי הכנה לבגרות בתנ"ך של רשת אנקורי.

ד"ר **אסנת ברתור** חוקרת את החוק המקראי, במיוחד בזיקתו לסיפורת שבמקרא. היא בעלת הכשרה משפטית לצד הכשרתה כחוקרת מקרא, וכן היא חברה בוועדת המקצוע בתנ"ך של משרד החינוך. ספרה 'מעשה בשבויה יפת תואר: החוק המקראי בראייה ספרותית' ראה אור בסדרת 'אוניברסיטה משודרת' (2013).

ד"ר **דיאנה ליפטון** כתבה את הדוקטורט שלה באוניברסיטת קיימברידג' על החלומות בספר בראשית. לפני שעלתה ארצה, לימדה בקיימברידג' (Newnham College) ובלונדון (King's College). בין ספריה האחרונים דיון בתולדות ההתקבלות של ספר איכה וכן פירוש לקהל הרחב השואל מה אומרת התורה על הנושא של אוכל ומזון.

370 קשר!

החוג למקרא מתייחד ביחס האישי המוענק לכל תלמיד ותלמידה. פנו אלינו בכל שאלה, קושייה או עניין!

ראש החוג ויועצת התואר השני

ד"ר טליה סוצקובר, דוא"ל: talist@taux.tau.ac.il, טל' 052-2684388

משרד: בניין רוזנברג, קומה ג, חדר 301, טל': 03-6409967

יועץ התואר הראשון

ד"ר גיא דרשן, דוא"ל: gdarshan@taux.tau.ac.il

משרד: בניין רוזנברג, קומה ג, חדר 314, טל': 03-6407896

מזכירות החוג

גבי רותי טיטונוביץ, עוזרת ניהולית לראש החוג, דוא"ל: ruty@taux.tau.ac.il, טל': 03-6409787

גבי ענת אבירם, מזכירת תלמידים, דוא"ל: anataw@taux.tau.ac.il, טל': 03-6409790

משרד: בניין רוזנברג, קומה ג, חדר 309

אתר האינטרנט של החוג למקרא: <https://humanities.tau.ac.il/bible>